

РЕШЕНИЕ

№ 1346

гр. София, 13.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 4-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на петнадесети ноември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: Нели Куцкова

Членове: Яна Вълдобрева
Мария Яначкова

при участието на секретаря Нина Ш. Вьонг Методиева
като разгледа докладваното от Мария Яначкова Въззивно гражданско дело
№ 20211000500846 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 ГПК.

С решение № 262115 от 31 декември 2020г. по гр. д. № 10055/2018г. Софийски градски съд, I ГО, 7 състав е осъдил Националното бюро на българските автомобилни застрахователи, гр. София, да заплати на Д. А. И., на основание чл. 284, ал.1, т.1 КЗ (отм.), сумата от 82 194, 16 /осемдесет и две хиляди сто деветдесет и четири лева и 16 ст./ лв., представляваща обезщетение за причинени по повод възникнало ПТП на 09.06.2015г. в Унгария по вина на водача на товарен автомобил марка “Рено”, модел "22 АСА", неимуществени вреди от смъртта на сина ѝ А. В. А., ведно със законната лихва върху тази сума от 17.02.2017г. до окончателното изплащане на вземането, като отхвърлил исковата претенция за разликата над присъдения до предявения пълен размер от 83 000 лв., като неоснователен; върнал исковата молба на Д. А. И. в частта по предявения срещу СНББАЗ иск за изплащане на 2 624 лева, представляваща претърпени имуществени вреди, ведно със законната лихва от 17.02.2017г. до изплащането и на осн. чл.130 ГПК прекратил производството по иска за имуществени вреди; осъдил СНББАЗ да заплати на адв. Г. Д., на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗА, сумата от

2 952,83 лв. - адвокатско възнаграждение; осъдил Д. А. И. да заплати на СНББАЗ, на осн. чл. 78, ал. 3 ГПК, сума в размер на 232,73 лв. - разносики пред СГС; осъдил СНББАЗ да заплати по сметка на СГС сумата 3 287, 77 лв., представляваща държавна такса, на основание чл. 78, ал. 6 от ГПК, както и 578.82 лв. – разносики, платени от бюджета на съда. Посочил е, че присъдените на ищцата суми могат да бъдат изплатени по банкова сметка на л.102 от делото.

СНББАЗ е подал въззивна жалба срещу решението по гр. д. № 10055/2018г. на СГС в осъдителната му част. С доводи за неправилност на решението поради нарушение на процесуалния закон и като резултат на материалния закон с ангажирането на отговорността му за заплащане на обезщетението, претендирано в процеса, иска отмяна на решението и отхвърляне на иска.

Д. А. И. не е подала отговор на въззивната жалба.

За да постанови решението си в обжалваната част, първоинстанционният съд е приел, че е сезиран с допустим иск, а по същество е счел, че в полза на ищцата е възникнало вземане срещу ответника в качеството му на Компенсационен орган в размер на 90 000 лв. - обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от смъртта на сина ѝ, при съобразяване на действителното съдържание на отношенията между тях и страданията, причинени от внезапната загуба, лишила ищцата, в нестабилно здраве, и от текущи грижи и подкрепа. Съдът е приел, че забавата е настъпила на 17.02.2017г. и след приспадане на доброволно заплатената сума от 7 805, 84 лв. е присъдил обезщетението в размер на 82 194, 16 лв.

Софийски апелативен съд, като въззивна инстанция, в рамките на правомощията си, уредени в чл. 269 ГПК, съобразно и разясненията, дадени в ТР № 1/09.12.2013г. по тълк. дело № 1/2013г. на ОСГТК на ВКС, намира, че обжалваното решение е валидно и допустимо в обжалваната част, но като косвен резултат от решаващата си дейност счита, че то е неправилно в обжалваната част.

За да се произнесе, САС взе предвид следното:

Съдът е сезиран на 24.07.2018г. с иск на увредено от ПТП лице срещу Компенсационен орган, каквито функции изпълнява ответникът, за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 82 194, 16 лв. (до

какъвто размер е пренесен спорът пред въззивния съд), претърпени от смъртта на сина на ищцата, настъпила на 10.06.2015г. в Унгария (вж. и молба – уточнение от 21.08.2018г., в която се признава определянето на обезщетение на 15.02.2017г.). Ищцата твърди, че поради неплащане от страна на представителя на унгарския застраховател в законния срок, бил сезиран ответникът, който също не изплатил търсеното обезщетение.

Между страните се спори, съобразно оплакванията във въззивната жалба, на първо място по наличието на основание за ангажиране на отговорността на ответника в качеството му на Компенсационен орган. Жалбоподателят поддържа в тази връзка, като преповтаря свои възражения от защитата си срещу иска, следното: с претенция от 02.10.2015г. Д.И. се е обърнала към представителя за уреждане на претенции за територията на Република България, посочен от унгарския застраховател, - „Авус България - регулиране на щети“ ЕООД, с искане за изплащане на обезщетение за неимуществени вреди, нанесени ѝ от смъртта на сина ѝ А. А.. С писмо изх. № 0873/06.10.2015г. „Авус България - регулиране на щети“ ЕООД е уведомило увреденото лице за образуваната при тях щета, а с последващо писмо изх. № 1007/23.11.2015г. я е уведомило допълнително и за мотивираното становище на застрахователя, че липсват доказателства за виновно противоправно поведение на техния застрахован. Тъй като до изтичане на тримесечния срок по чл. 271, ал. 1 от КЗ (отм.) ищцата не е представила допълнително доказателства, установяващи вината на И. К., водач на товарна композиция с рег. № MNH 993, с писмо изх. N 0034/12.01.2016г. тя отново е била уведомена от „Авус България - регулиране на щети“ ЕООД за мотивираното становище на унгарския застраховател, че не се установява вината на унгарския водач на товарната композиция, поради което са предприети действия за служебно събиране на доказателства. По този начин жалбоподателят сочи, че Д.И. е била уведомена два пъти от представителя за уреждане на претенции за становището на застрахователя "Q&T Hungary KFT", поради което разпоредбата на чл. 284, ал. 1, т. 1 от КЗ (отм.) е неприложима в случая. Наред с това, в хода на образуваната пред Компенсационния орган процедура (молба вх. № НББАЗ 1-6361/16.12.2016 г.), в срока по чл. 285, ал. 2 от КЗ (отм.) Бюрото било уведомило Д.И. (писмо изх. № 1-0430/15.02.2017г.), че застрахователят е определил обезщетение за неимуществени вреди, за изплащането на което е необходимо да се представи банкова сметка. На

25.04.2018г., след многократно провеждана кореспонденция, ищцата е посочила банкова сметка, по която на 26.04.2018г. е било преведено определеното от застрахователя "Q&T Hungary KFT" обезщетение за неимуществени вреди в размер на 1250 000 HUF, възлизащи на 7 805,84 лв. Извършеното извън рамките на двумесечния срок по КЗ (отм.) плащане не се дължи на забава на унгарския застраховател, а единствено и само на ищцата. В този случай чл. 285, ал. 4 КЗ (отм.) предвижда прекратяване на процедурата пред Компенсационния орган. Извършеното плащането е много преди завеждане на исковата молба в съда, станало на 24.07.2018г., поради което жалбоподателят счита, че надлежен ответник по иска следва да е унгарският застраховател като краен платец и поемател на риска. Компенсационният орган, поддържа жалбоподателят, никога не е надлежен ответник по искове от пострадали лица, чиято претенция е била частично удовлетворена от застрахователя в хода на извънсъдебното производство.

По делото е представена цитираната от жалбоподателя претенция на ищцата до „Авус България – регулиране на щети“ ЕООД от 02.10.2015г., в качеството му на кореспондент на унгарското застрахователно дружество, с искане за заплащане на сумата 150 000 лв. обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на сина ѝ. Последвала е кореспонденция по повод заведената щета, като посочените в претенцията като наследници на пострадалия при ПТП от 09.06.2015г. А. В. А. са уведомени, че застрахователят е изискал документи от наказателното производство (последно с писмо изх. № 0034/12.01.2016г.). На 16.12.2016г. ищцата и други близки на загиналия при ПТП са подали претенция до ответника с цел изплащане на застрахователно обезщетение. На 15.02.2017г. от СНББАЗ е изведен документ с адресат подателите на претенцията, чрез представителя им по пълномощие, в който е поискано същите да посочат банкови сметки; посочено е, че за претърпените болки и страдания унгарският застраховател е предложил обезщетения в посочен в документа размер, като е приложил 20 % съпричиняване поради неносене от страна на пострадалия на сигнализираща жилетка. На 27.02.2018г. подалите претенцията са представили на ответника решение на РС – Добуш – Унгрия по дело № 1.В.61/2016г. (влязло в сила на 19.10.2016г.) и са поискали преразглеждане на размера на обезщетенията, позовавайки се на решението на съда, в което считат, че не е обсъждано съпричиняване на пострадалия. На 25.04.2018г. ищцата е посочила своя

банкова сметка и на 26.04.2018г. на ищцата е преведена, като обезщетение по щета, сума в размер на 7 805, 84 лв. с наредител СНББАЗ, като не се спори, че това е плащане на обезщетението, определено от унгарския застраховател.

Съгласно чл. 284, ал. 1 КЗ (отм.), Бюрото в качеството си на Компенсационен орган заплаща обезщетение на увредено лице, пребиваващо в Република България, когато: 1. застрахователят на виновния водач или неговият представител за уреждане на претенции в Република България не е изпълнил задълженията си в срока по чл. 271, ал. 1, или : 2. застрахователят на виновния водач не е назначил представител за уреждане на претенции в Република България. Право на обезщетение, съгласно чл. 284, ал. 3 с. а., по ал. 1 има увреденото лице, което пребивава в Република България, при условие че: 1. застрахователният договор на виновния водач е сключен със застраховател, установен в държава членка, различна от Република България; 2. застрахованото моторно превозно средство на виновния водач обичайно се намира в държава членка, различна от Република България, и 3. застрахователното събитие е настъпило извън Република България в държава членка или на територията на трета държава по време на пътуване между териториите на две държави членки. Съгласно чл. 271, ал. 1 и 2 КЗ (отм.), срокът за окончателно произнасяне по претенция по задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите не може да бъде по-дълъг от три месеца от нейното предявяване пред застрахователя, сключил застраховката "Гражданска отговорност" на автомобилистите, или пред неговия представител за уреждане на претенции. В срока по ал. 1 лицето, пред което е предявена претенцията, трябва да: 1. определи и изплати размера на обезщетението, или да 2. даде мотивирано становище по предявените претенции, когато отказва плащане или когато основанието и размерът на вредите не са били напълно установени (чл. 271, ал. 2 КЗ отм.). В качеството си на Компенсационен орган ответникът изплаща обезщетения на увреденото лице в хипотезите по чл. 284 КЗ (отм.), като съгласно чл. 285, ал. 6 КЗ (отм.) функциите му се състоят в уреждане на претенции в случаи, които подлежат на обективно установяване и дейността му се ограничава до проверка дали е отправена претенция за обезщетение по установения ред и в предвидените срокове, без да се прави преценка по същество, а отказите за плащане по чл. 284 КЗ (отм.) се мотивират.

Съгласно чл. 285, ал. 1 КЗ (отм.) увреденото лице предявява претенцията си за изплащане на обезщетение пред Компенсационния орган с писмено заявление, придружено от доказателствата, с които лицето разполага. Според чл. 285, ал. 2 КЗ (отм.), срокът за произнасяне на Компенсационния орган не може да бъде по-дълъг от два месеца от датата на предявяване на претенцията. След изтичане на срока по изречение първо Компенсационният орган дължи законната лихва до датата на плащането. Разноските по определяне и изплащане на обезщетението са за сметка на виновния водач или за сметка на Компенсационния орган в случаите по чл. 284, ал. 3, т. 1. При получаване на заявление по ал. 1 Компенсационният орган незабавно уведомява за това обстоятелство и за срока по ал. 2 следните лица: 1. застрахователя на виновния водач или неговия представител за уреждане на претенции; 2. институцията, натоварена да действа като компенсационен орган в държавата членка, където е установен застрахователят, и 3. виновния водач, ако са известни самоличността и адресът му (чл. 285, ал. 3 КЗ - отм.). Нормата на чл. 285, ал. 4 КЗ (отм.) гласи, че производството пред Компенсационния орган се прекратява, ако в срока за произнасяне увреденото лице получи надлежно обезщетение от виновния водач, от застрахователя или от трето лице, освен в случаите, когато е получено плащане по застраховка "Живот" или застраховка "Злополука". Когато производството е по претенция за обезщетение по чл. 284, ал. 1, то се прекратява и когато в срока за произнасяне по ал. 2 застрахователят или неговият представител за уреждане на претенции дадат мотивирано становище по предявената пред тях претенция.

С определение № 886/09.11.2011г. по ч.т.д. № 130/2011 г. на ВКС, II ТО, цитирано в обжалваното решение, е прието по поставения за разглеждане процесуален въпрос единствено, че българският съд е компетентен да се произнесе по спора за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, причинени на лице, пребиваващо в Република България, в резултат на ПТП, настъпило в друга държава - членка на ЕС, от делинквент с местоживеене в друга държава - членка на ЕС, застрахован при застраховател, установен в друга държава – членка – въпрос, по който не е повдиган спор в настоящото производство, поради което и въззивният съд разглежда спора по същество.

По делото не се спори по наличие на застрахователен договор на сочения за виновен водач, сключен със застраховател, установен в държава

членка, различна от Република България, – Унгария, както и, че застрахованото МПС обичайно се намира в посочената държава членка, където е настъпило и твърдяното застрахователно събитие. Доколкото лицето, пред което е предявена претенцията на ищцата като представител на застрахователя, установен в Унгария, не се е произнесло по указания в закона начин в срока по чл. 271, ал. 1 КЗ (отм.), въпреки проведената кореспонденция (не е представено мотивирано становище, че основанието и размерът на вредите не са били напълно установени – чл. 271, ал. 2, т. 2 КЗ отм.), от формална страна са се осъществили предпоставките на чл. 284, ал. 1, т. 1 КЗ (отм.). В настоящото исково производство и в приложение на чл. 154, ал. 1 ГПК пострадалото лице следва да установи осъществяването на всички предпоставки за отговорността на конституирания ответник, а ответникът да докаже своите правоизключващи правата на пострадалото лице и отговорността си възражения.

Както се прие по-горе, в случая ответникът е конституиран като такъв в качеството му на Компенсационен орган. Установява се, че в срока за произнасянето на ответника унгарският застраховател е определил застрахователно обезщетение, платимо на ищцата, изплатено ѝ след посочване на банкова сметка от нейна страна, при приложено 20 % съпричиняване към вредоносния резултат. Доколкото въпреки това плащане ищцата продължава да поддържа, че ответникът е легитимиран да плати обезщетение за неимуществени вреди в размер на търсената с иска сума, въззивният съд извършва преценка по съществото на спора дали ответникът е задължено лице за заплащане на претендираното обезщетение, а санкцията за несъвпадане на твърдението на ищцата с реални страни на спорното правоотношение не е отричане на възможността да се води процес, а неблагоприятно решение. При тази преценка, изхождайки от функциите на ответника, възложени по закон, описани по-горе, и от принципното развитие на извънсъдебното производство при становище от страна на застрахователя в срока за отговор на Компенсационния орган, въззивният съд намира, че в конкретния случай, с оглед определянето на обезщетение, редуцирано поради съпричиняване (и изплащането му след посочване на банкова сметка), е налице хипотеза като уредената в чл. 285, ал. 4, изр. 2 КЗ (отм.) – основание за прекратяване на извънсъдебното производство, съответно за отхвърляне на иска срещу Компенсационния орган. За да формира извод за неоснователност

на иска, САС съобрази, че тълкуването на цитираните норми, уреждащи производството пред ответника, като се изхожда и от формалната проверка, която извършва той, дава основание да се приеме, че при спор относно размера на дължимото от застрахователя обезщетение, определено от него в извънсъдебното производство, увреденото лице следва да предяви претенцията си пред застрахователя без да може да се ангажира отговорността на Компенсационния орган за разликата до пълния търсен размер на обезщетението за вреди (вж. определение № 469 от 01.06.2016г. по т. д. № 2766/2015г., ТК, I ТО на ВКС). По тези съображения въззивният съд сче, че главните доводи на жалбоподателя, с които отрича отговорността си с оглед хода на извънсъдебното производство, са основателни. Обжалваното решение подлежи на отмяна без да се разглежда въпроса за дължимостта на присъденото обезщетение (след приспадане на приетото частично изпълнение, при изходна база, приета от СГС, от 90 000 лв., надхвърляща претендираното от ищцата обезщетение), с оглед приложимото, съгласно чл. 4, § 1 вр. чл. 15 вр. съображение № 17 от уводната част на Регламент ЕО № 864/2007г. на Европейския парламент и на Съвета относно приложимото право към извъндоговорни задължения („Рим II“), право на държавата, в която е настъпила пряката вреда, независимо в коя държава или държави настъпват непреките последици от вредоносния факт, каквито са вредите, свързани със смърт при ПТП (решение по дело № С – 350/2014г. на СЕС). Безпредметно е, с оглед отхвърляне на иска до присъдения размер на обезщетението, и произнасяне по довода на жалбоподателя относно началния момент на забавата на Компенсационния орган, така както е регламентирана в чл. 285, ал. 2, изр. 2 КЗ (отм.), с оглед конкретното развитие на производството пред него.

На основание изложеното, след отмяна на обжалваното решение предявеният иск срещу СНББАЗ подлежи на отхвърляне като неоснователен до уважения от първоинстанционния съд размер. При този изход на спора, на отмяна подлежи и решението в частта, в която в тежест на ответника е възложено заплащане на възнаграждение на представителя по пълномощие на ищцата и на държавна такса, от чието заплащане ищцата е била освободена, както на и разноски, платени от бюджета на съда. На основание чл. 78, ал. 3 ГПК, в полза на ответника по иска се присъждат разноски по делото, в размер на още 6 230, 95 лв. За въззивното производство, също на основание чл. 78,

ал. 3 ГПК, ищцата – ответник по въззивната жалба следва да заплати на жалбоподателя сумата 5 243, 88 лв. – дължимите разноски за държавна такса за въззивно обжалване и платено адвокатско възнаграждение за защита във въззивното производство.

Така мотивиран, Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 262115 от 31 декември 2020г. по гр. д. № 10055/2018г. на Софийски градски съд, I ГО, 7 състав, в частта, в която предявеният иск е уважен до размера от 82 194, 16 лв. ведно със законната лихва, както и в частта, в която в тежест на ответника е възложено заплащането на разноски и вместо това:

ОТХВЪРЛЯ иска, предявен от Д. А. И., ЕГН *****, срещу Националното бюро на българските автомобилни застрахователи, за заплащане на основание чл. 284, ал. 1, т. 1 от КЗ (отм.) на сумата 82 194, 16 лв., представляваща обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на сина ѝ А. В. А., настъпила от ПТП, станало на 09.06.2015г. в Унгария.

ОСЪЖДА Д. А. И., ЕГН *****, да заплати, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, на Националното бюро на българските автомобилни застрахователи, сумата 6 230, 95 лв. – разноски за първоинстанционното производство и сумата 5 243, 88 лв. – разноски за въззивното производство.

Решението може да се обжалва, при условията на чл. 280 ГПК, в едномесечен срок от връчването му пред ВКС на РБ.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____